

*Divně
s Jerichou
Michelle
Svechová*

román

Růže z Jericha

Vyšlo také v tištěné verzi

**Pa
se
ka**

Michaela Štěchová

Růže z Jericha – e-kniha
Copyright © Paseka s.r.o., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Riše z Jericha

Mezi Vltavou a Nilem

Michaela Štěchová

Vychází s podporou Ministerstva kultury České republiky
a Česko-německého fondu budoucnosti



MINISTERSTVO
KULTURY



ČESKO-NĚMECKÝ
FOND BUDOUCNOSTI
DEUTSCHTSCHESCHER
ZUKUNFTSFONDS

Copyright © Michaela Štěchová, 2020

ISBN tištěné knihy: 978-80-7637-119-4

ISBN ePUB: 978-80-7637-258-0

ISBN MOBI (Kindle): 978-80-7637-260-3

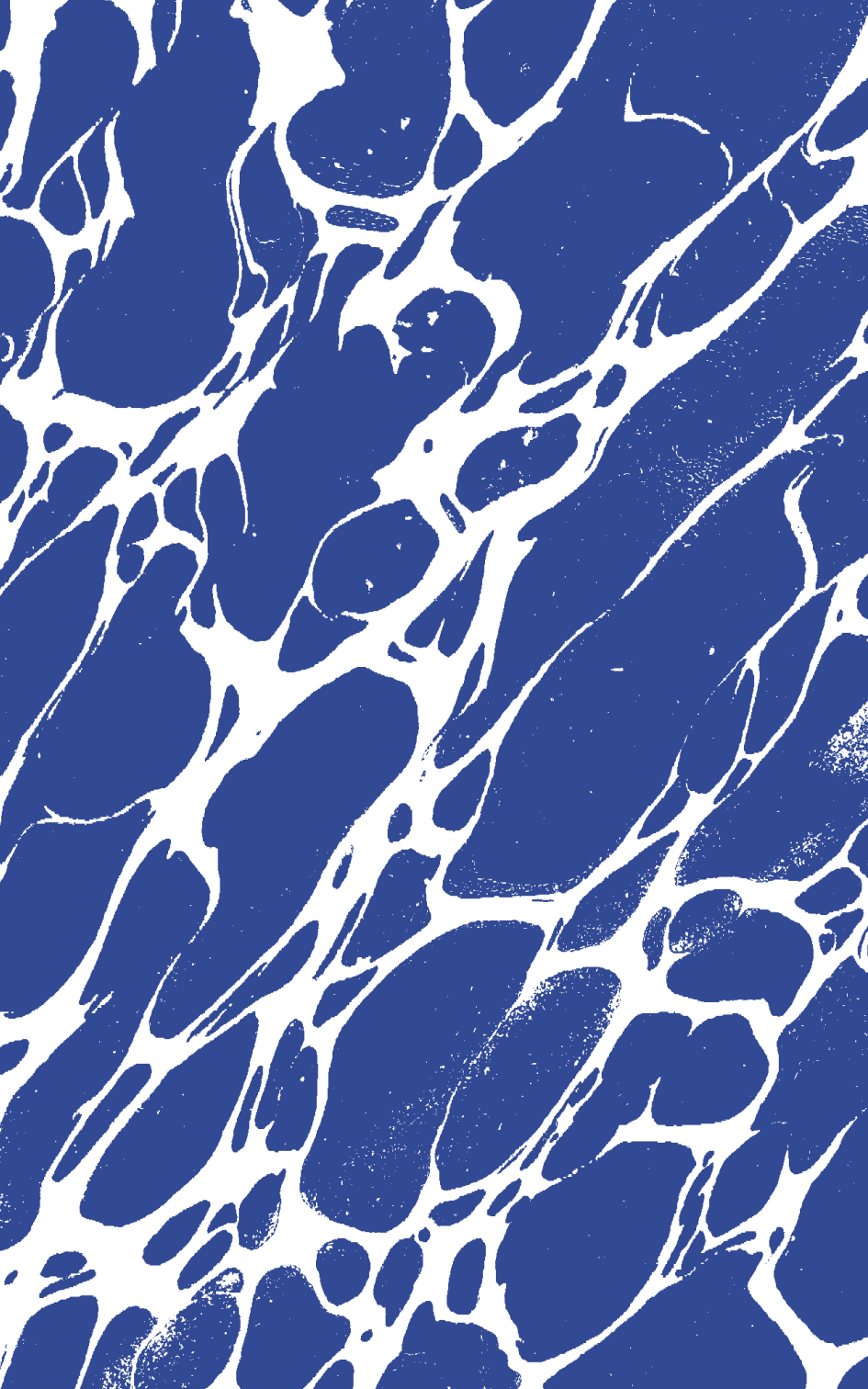
ISBN PDF: 978-80-7637-259-7

*Nesouhlasím s tím, co říkáte, ale až do smrti
budu hájit vaše právo to říkat.*


Voltaire

I.

Magda



*„Člověk musí bojovat proti tomu zlu,
na které právě stačí.“*

Jan Palach

29. prosince 2015

Zrovna si užívám poklidnou vánoční návštěvu v Čechách – jehličí s pomeranči provonělo obývací, rodiče se u televize opíjí domácím punčem a babička nás všechny obchází s talířem cukroví –, když vtom mi na WhatsAppu dorazí zpráva: „Magdo!!! Zatkli Mahmouda!!!“

Ach jo.

Odkládám vaječňák, sjíždím hlouběji do staromódního houpacího křesla a za mírných pohupů přemýšlím, co se na podobné zvěsti asi odepisuje. Pořád si nějak nedokážu zvyknout... Po čtvrt hodině váhání se zmůžu na krátké politování a pár základních otázek: „Kdy? Proč? Dá se něco dělat?“

Odpovědi se po zbytek dne nedočkám. Neklidně se vrtím na poduškách u krbu, dívám se do ohně, tváře mi z toho sálavého horka hoří a hlavou se mi honí, co se to tam venku v tom zatraceném světě zase děje a proč se mi ten kluk neozývá. Zprávy ignoruje, telefony nezvedá... A mně z toho přestávají chutnat vanilkové rohlíčky.

Ten kluk – jmenuje se Kareem – je v Německu můj nejbližší přítel. Dvaadvacetiletý muslim z Egypta, který ve vlasti protestoval proti současnému prezidentovi Sísímu tak vytrvale, až si jednoho dne musel sbalit ranec a urychleně zmizet. Svým způsobem by se dal prohlásit za uprchlíka – v některém z běženeckých táborů ostatně netrčí jen díky tomu, že si jeho otec může dovolit ta jeho „studia v Evropě“ platit. No a během nich před rokem – v jedné stuttgartské jazykovce – natrefil na mě.

Měl štěstí – tedy pokud se tak dá nazvat situace, kdy člověk z odstupu tří tisíc kilometrů sleduje, jak se postupně všichni jeho kamarádi schází v žaláři.

Mahmoud byl poslední.

30. prosince 2015

Konečně volá. Jeho sestra s matkou už mi mezitím poslaly několik e-mailů z Káhiry, že neodpovídá ani jim a že se o něj bojí. Vědí, jak ničivě na něj podobné události působí, vždyť i já si prý musím pamatovat, co s ním v létě udělalo doživotí pro strýčka Ahmeda... Během těch čtyřadvaceti hodin Kareemova mlčení se naše strachy sečetly v jednu velkou katastrofickou vizi, až jsem si začala balit a smířovat se s představou předčasného návratu do Stuttgartu. Někdo by ho měl totiž zkontrolovat, jestli je v pořádku, shodly jsme se po zprávách všechny. A ten někdo budu asi já, protože jsem na rozdíl od nich aspoň v Evropě.

Teď na mě ale z displeje svítí jeho jméno, díkybohu! Hovor přijímám, sotva s úlevou dosednu na postel vedle rozloženého kufříku. Slyším mu na hlase, jak blízko je pláči. Drží se, ale slova mu vážnou v krku. Noc prochodil po městě. Okolo poledne se mu podařilo do sebe vnutit jednu mandarinku. Je unavený, jenže nemůže usnout. Rodině se doposud neozval – ať prý jim dám vědět já, že žije. Říkám mu, že nejsem jeho sekretářka, tak ať mě nešve a zavolá své vlastní matce, nebo mu za tu psychoterapii, co jí od včerejška kvůli jeho zmizení poskytují, pošlu fakturu. Nesměje se. Trápí ho Mahmoud. Přesný důvod jeho

zatčení se neví, ba co víc! Úřady ho prý dokonce zapírají, ačkoliv existuje několik svědků, kteří ho viděli v cele.

„No počkej... Musí přece vznést nějaké obvinění a pustit k němu právníka,“ namítám.

„Magdo, ty jsi tak strašně naivní... Tohle není Evropa, tohle je Egypt.“

Vysvětluje mi, že ho teď určitě vyslýchají ohledně fotek a posledních demonstrací. Budou chtít zjistit, komu snímky prodává, kdo z univerzity se na organizaci protestů podílí, jestli drží nějaké zbraně a kdo jim je dodává, a nepustí ho, dokud jim nepoví i to, co neví. A samozřejmě se nebudou zdráhat použít úplně všechno, co by mu rozvázalo jazyk.

„Takže ho budou mučit?“

„Ne, Magdo, nabídnou mu kafe a sušenky,“ povzdychne si. „Jasně že ho budou mučit. Proč myslíš, že se k němu neznají? Pro ně je mnohem pohodlnější prát mu elektrinu do varlat a zároveň o něm jakože nevědět,“ vysvětluje mi.

Je mi jich líto. Obou, i toho mého Kareema. Dlouhé měsíce teskní po domově, s Mahmoudovým zmizením si však prý najednou uvědomuje, že už žádný domov není. Odešel spolu s lidmi, kteří ho tvořili. Rodným Egyptem prorůstá cizota stejně jako Evropou.

Chtěla bych ho obejmout a vrátit mu pocit bezpečí, jenže to se po telefonu dělá těžko. Opouštět rodinu před Novým rokem si tu taky těžko ospravedlním, když se Kareem našel, takže zbývá jediné: „Hele a nechceš se za mnou stavit v Čechách? Odpočinul by sis, ukázala bych ti Prahu...“

„Vždyt víš, že mám to praktikum.“

„Nemůžeš si vzít volno?“

„Těžko.“

„Škoda. Kdybys změnil názor, dej vědět. Ráda bych tě viděla.“

Stýská se mi.

1. ledna 2016

Novoroční rodinný oběd. Sváteční tabule se prohýbá pod tíhou hojnosti.

Moji rodiče představují celkem běžný pár z českého maloměsta, na němž člověka zarazí leda fakt, že za celých třicet let manželství ani jednou neuvažoval o rozvodu. Táta má výuční list a od devatenácti pracuje v jedné a té samé továrně, máma dělá zdravotní sestru. Zapřisáhli ateisti se slabostí pro horoskopy a věštění z tarotových karet, nadšení zahrádkáři a hlavně: hrdí Češi. Poslední bod má sice tu vadu na kráse, že oba vlastně pochází ze slovenských Maďarů, kteří osidlovali po odsunu Němců Sudety, a například moje babička neuměla ještě v šesti letech jediné slovo česky, historická paměť je ale zjevně tvárnější než teplá plastelína: už o tři generace později jako by nám to tady odjakživa patřilo od Krkonoš až po Šumavu.

Já se jim vymkla z rukou, chudákům. Podporovali mě totiž ve vzdělávání. Nejdřív se to zdálo jako dobrý nápad, jenže já se pak dala na humanitní obory a po pár letech na pražské filozofické fakultě začala domů nosit takové ty divné názory. Jako třeba že Benešovy dekrety nepatřily k nejlepším nápadům dvacátého století nebo že multi-kulturní soužití není nemožná utopie. Na magisterské

studium lingvistiky jsem se pak vydala do Německa, kde dodnes živořím jako učitelka češtiny – odchodem do ciziny jako by se příběh mého výchovného zmaru završil. Takové krásné dítě jsem kdysi byla, ale co naplat... Vyrostl ze mě společensky neužitečný povaleč, který se doma neukáže, jak je rok dlouhý. Masivní jídelní stůl teď mezi námi stojí jako nepřekročitelná propast mezi dvěma zcela odlišnými světy.

„Nemohla bys ten notebook aspoň u toho jídla zavřít?“ vyjede na mě máma podrážděně, když zpoza talíře s čočkovkou neustále šilhám po monitoru na vedlejší židli. Vysvětluju jí, že s kamarádem řeším něco moc důležitého.

„Jde snad o život?“

„Ano, jde.“

Působí zmateně, a tak začnu vyprávět. Líčím jim situaci v Egyptě, Kareemův útěk do Evropy, Mahmoudův únos policíí i to, jak od rána posílám prosby o pomoc do jedné lidskoprávní organizace za druhou. Bohužel nejsem dost chytrá na to, abych si některé detaily nechala pro sebe. Rodiče mlčí, neurčitě po sobě pokukují a blednou.

Během pár hodin se jim příběh rozleží v hlavě a odpoledne následuje scéna. Choulíme se zrovna do dek nad čajem a perníčky, lžičky cinkají o porcelán, když vtom se do té idyly ozve otcův znepokojený hlas: „Hele a ty si s tím svým Kareemem jako píšeš po telefonu, jo?“

„Sem tam,“ krčím rameny.

„Tak si dej laskavě pozor, o čem si tam spolu vykládáte.“

Tvářím se nechápavě, a tak pokračuje: „Víš přece, jak to s těma sociálníma sítěma je. Tam jednou napíšeš slovo *terorismus*, a už tě maj napíchnutou!“

„Jako kdo?“

„Co já vím! FBI! CIA!“

„No jistě,“ uchichtávám se. „Na Nově zas dávali nějaký špionážní trhák, co?“

„Si děláš srandu, holčičko, ale on tě ten úsměv přejde! Ty si s ním budeš v psaníčkách rozebírat nějaký voloviny... A nám pak tady udělá razii Státní bezpečnost!“

„Státní bezpečnost?! Oni už ji zase zavedli?“ začínám se mu smát zcela nepokrytě. „Sem tu v Čechách dlouho nebyla – povídej, tati, co je novýho...“

„Chci jen říct, že by sis měla dát bacha, s kým se o čem bavíš. Dneska to s tím terorismem vůbec není sranda.“

„Co máš furt s tím terorismem?“

„No tak u těch muslimů nikdy nevíš, že jo... Ten týpek, co se odpálil před tou kavárnou v Paříži, to byl prej taky takovej moderní pohodář a pak najednou... BUM!“

„Chceš říct, že...“ nadechuju se k rozčilenému výlevu, ale do řeči mi skočí matka: „Tak terorista on ten kluk asi nebude. Spíš bych se bála, aby na něj nenasadili někoho z toho Egypta.“

„Jako že by sem egyptská vláda poslala tajnýho agenta a pověřila ho Kareemovou likvidací?“ snažím se tvářit vážně, ale pořád mi cukají koutky.

„No co na mě takhle koukáš? Holka nešťastná, dyť se takhle ještě k něčemu připleteš.“

„A třeba mě ti egyptští agenti taky unesou, že jo?“

„Ty si myslíš, že to není možný?“

Slabou půlhodinku rozebíráme, jak vysoká je asi pravděpodobnost, že nám kvůli mé korespondenci s muslimským kamarádem vtrhne do domu protiteroristická jednotka. Snažím se našim vysvětlit, že Kareem přece nestál

v čele státního převratu, ani nestrojil atentát na prezidenta, takže po něm v zahraničí určitě nikdo nepátrá... Ale kdepak. Ke konci už si jen nadáváme do slušnočechů a multikulti sluníčkářek a musíme se opravdu hodně krotit, abychom po sobě neházeli cukrovím. To, o čem jsem se vždy domnívala, že je možné jen ve virtuální diskuzi na Novinkách.cz, se náhle odehrává naživo u nás v obýváku a já si přísahám, že už se o podobných tématech se svými rodiči nikdy, ale opravdu nikdy bavit nebudu.

3. ledna 2016

Předsevzetí bych skoro dodržela, ale to by mi nesměl o pár dní později zazvonit o půlnoci telefon. Kareem.

„Hey, wie geht's?“

„Děje se něco?“

„Co by se mělo dít?“

„Voláš mi o půlnoci!“

„No jo, promiň... Já jen že jsem tě chtěl zítra překvapit a zazvonit u vás v Rakovníku před domem, ale nějak se mi nedaří zjistit, jak se tam z Prahy dostat.“

„Rakovník je na konci světa. To dřív seženeš jízdenku do Bradavic než k nám na nádraží.“

„Takže mě vyzvedneš v Praze?“

„Cože?“

„Zítra v 17:10 na... Vydrž... Na Flouenci.“

„Počkej, počkej... Kde jsi teď?“

„Právě jsem nasedl na autobus. Nakonec se mi to volno podařilo zařídit, takže v pět ráno budu v Mnichově,

navštívím kámoše, trochu se tam projdu... A v poledne sedám na další bus do Čech.“

Představuju si, co by se asi stalo, kdyby se u nás na prahu bez varování objevil kudrnatý Arab a pozdravil mého otce: „Salam alejkum. Prý vás ohrožuju přes facebook, tak mě napadlo, že se radši stavím osobně.“

Chci to říct našim, ale ježto mám nahnáno, pošlu jim srabácky esemesku. Zaplaťpánbůh za moderní techniku! Přes zeď slyším, jak mámě pípne telefon. V očekávání nejhoršího pak civím do stropu a duševně se připravuju, že mě nejpozději nad ránem vystěhujou na hotel. K mému překvapení se mi však po slabé půl hodince žhavé rodičovské diskuze dostane jen suché odpovědi: „OK.“

OK?! Nic víc, nic míň.

4. ledna 2016

Praha, Florenc, 17:10.

Sedím v kavárně na nádraží a skrz výlohu pozoruju přijíždějící autobusy. Z jednoho by měl každou chvíli vyběhnout Kareem. Naproti mně srká latté Alenka, má nejlepší kamarádka z gymplu. Na štíhlé prsty si nervózně namotává prameny dlouhých blond vlasů a zpytavě mi hledí do tváře.

„No hlavně doufám, že za mnou za měsíc nepřiđeš, že se za něj vdáváš.“

„Sim tě.“

„Znáš se.“

„Co se hned tak děšíš? Dyť si ho ještě ani neviděla.“

„Tys nečetla *Bez dcerky neodejdu*, nebo co?“

„Četla. Dvakrát.“

„Tak vidíš. To byl taky takovej moderní doktor, ten její magor, a jak to pak dopadlo.“

„Ale dyť já s ním přece nic nemám, on mě jede jenom navštívit.“

„No jistě, to taky známe, tyhle ty návštěvy. Panebože, Magdo! Jak můžeš bejt po všech těch svejch debilech furt tak strašně naivní?“ spílá mi. „Jak dlouho tu zůstane?“

„Zpáteční jízdenku si ještě nekoupil,“ krčím rameny. Když vidím, jak se tváří, mrknu na ni: „Třeba k nám právě imigroval.“

Alenka se však mému vtipu nesměje, naopak prohlásí, že kdyby věděla, co se mnou naši zažívají za peklo, bývala by jim poslala alespoň vánoční přáníčko. Že prý aby do temnoty jejich dnů zasvítilo taky trochu světla.

O půl hodiny později sedíme všichni tři v Café Louvre. Já a Alenka si objednáváme lahev růžového, Kareem nad naší volbou nespokojeně zamlaská.

„Máš problém?“ ptám se ho pro změnu anglicky, abychom si všichni rozuměli.

„Ty víš, co si o alkoholu myslím.“

„A pamatuješ si ještě, co jsme si o tom před pár dny řekli?“

„No jo, vždyť já ti v ničem nebráním.“

„Co jste si před pár dny řekli?“ vkládá se do naší přestřelky Alenka.

„Ále,“ mávnu nad tím rukou. „V sobotu mě v šest ráno vzbudil tím, že mi poslal odkaz na článek à la *Američtí*

vědci zjistili..., podle kterýho je i sebemenší množství alkoholu naprosto fatální. Že prý když budu pokračovat s těmi svými dvojkami vína k večeři, dostanu za pár let rakovinu a umřu. Tak jsem se naštvála, že se musím zabývat podobnými žvásty, sotva rozlepím oči, a poslala mu na oplátku seznam živin ve vepřovém mase s tím, jestli ho teď kvůli tomu začne jíst.“

„No uznej, že to nebylo fér!“ dovolává se Kareem zastání u Alenky. „Mně šlo jenom o tvoje zdraví, Magdo, ale tvá reakce, to byla podpásovka!“

„Byla zlá, nic si z ní nedělej!“ přitakává mu Alenka. Ještě na Florenci mu podávala ruku s výrazem *mě neoblafneš, islamisto!*, ale stačilo třicet minut a rázem z nich jsou nejlepší přátelé, to mě teda podrž. *Možná ta osobní zkušenost prospěje i našim*, říkám si, *znát konkrétní lidi je na předsudky vždycky dobrý*.

„Jak jako zlá?“ vzpouzím se. „Mně jde jenom o jedno: já ti nebudu kecat do toho, co jíš nebo nejíš, a ty mě zas necháš vypít si moje víno, aniž by ses u toho ksichtil. Nedomluvili jsme se snad na tom?“

„Domluvili.“

„Tak vidíš. Říká se tomu vzájemná tolerance, Schätzchen,“ mrknu na něj a cinknu o sklo.

Když mě pak v silně podroušeném stavu táhne po námraze na metro, uvědomuju si, že na tenhle večer asi jako na nejzářnější příklad kulturní výměny vzpomínat nebude. Ve Stuttgartu za celou zimu pořádně nenasněžilo a teploty byly od začátku prosince spíše jarní, takže mu právě pod nohama prvně v životě křupe sníh. A klouže to. Sakra hodně to klouže. Kymácí se po chodníku, o dvě čísla

větší péřovka na něm plandá a pravou botou, u níž se mu odlípla špička podrážky, se úzkostně snaží nenabrat nic, co by mu v ní roztálo. Nejspíš by se mu šlo mnohem snadněji, kdybych mu na paži nevisela jak těžký balík slámy a nevyprávěla přitom veselé historky ze svého mejdanového mládí: „... no a jak tam tak sedíme a hulíme, tak se najednou jeden ten kluk svlíknul do naha a rozeběhnul se směrem k lesu. A pak se zvednul další a pak...“

„Magdo, musíš mi říkat, kudy mám jít!“

„... a pak další a všichni v tom běhu odhazovali oblečení a vyli jak vlci na měsíc, a tak si říkám...“

„Magdo! Kudy?“

„Jo, sorry... Počkej... Tady jsme špatně, tamhle jsme měli odbočit.“

„No výborně,“ otáčí nás čelem vzad, pomalu a opatrně, ale co naplat, stejně sebou praští na zem. Sebere se, opráší zadek a statečně mě vleče dál.

„Kde jsem skončila? Jo... A tak si říkám, že teda taky poběžím a vyju přitom a...“

Poslední autobus do Rakovníka stihneme takřka zá-
zrakem. Je setmělý a poloprázdný, při jízdě jemně vibruje
a z jeho sedaček čpí puch starých karosérií. Ostatní pa-
sažéri usínají ještě předtím, než opustíme Prahu, na dál-
nici řidič zesiluje pištivý hlásek mladé Zagorové. Abych
Kareemovi cestu ukrátila, vytáhnu z kabelky všechny
dobroty, které jsem odpoledne nakoupila u svého oblí-
beného Vietnamce a které mám spojené s Čechami nebo
dětstvím. Po celou hodinu a půl jízdy ho pak nutím sát
kondenzované mlíčko Piknik a zapíjet ho Kofolou. Cu-
cáme Hašlerky, tláskáme arašídové křupky a hádáme se

o modré Lentilky, až je nám špatně tak, že si skoro vystoupíme o městečko dřív.

Dům nalezneme zešeřelý a bez známek života. Odbíjí půlnoc, krb už vyhasíná. Na Kareemovu postel složila máma ručník jak v nějakém hotelu.

5. ledna 2016

Zatímco připravuju snídani a Kareem se sprchuje, přijde mi zpráva od sestry z Prahy: „Jsem slyšela, že invaze už začala.“

Spolu s odpovědí jí posílám fotku, na níž se Kareem modlí v jejím dětském pokojíku: „Aspoň už víme, kterým směrem máme Mekku. To se nám – v kontextu nadcházející islamizace – může hodit.“

Vtom přichází babička. Od té doby, co ovdověla a přestěhovala se k nám, se jí dny ztrácejí v bermudském trojúhelníku červená knihovna – sudoku – poplašné televizní reportáže. Teď mi nakoukne do rendlíku a zděšeně vykřikne: „Ty ho budeš krmit tímhle zrním?!“

„Jakým zrním? To je zdravá a vydatná snídaně.“

„Dyt' já vám včera běžela do samošky pro šunku a klobásy.“

„Máš na mysli tu vepřovou šunku v ledničce?“

„No a?“ nechápe.

„Je muslim. Nejí vepřový.“

„MUSLIM?!“ ztuhne. „O těch je teď furt něco ve zprávách.“

„No jo, já si všimla.“

„Oni se furt někde odpalujou nebo někoho podřezávají. A teď ještě ti uprchlíci k tomu...“

Ach jo. Nebudu se s ní o tom hádat...

„Tak jsem ti sem teď jednoho přivedla, abys viděla, že ne všichni jsou atentátníci nebo příživníci na našem sociálním systému. Důležitá je osobní zkušenost, víš, babi? Počkej, až vyleze z tý koupelny. Je milej, bude se ti líbit.“

„Hm,“ zabručí pochybovačně. „Tak mu nakrájej aspoň tu klobásu.“

„Babi! Ta klobása taky není halal.“

„Halal?“

„Jo.“

„A to má bejt zase co?“

Dlouze jí vysvětluju, co znamená, když někdo jí halal. Avšak i přes veškerý výklad dál tvrdošijně trvá na tom, že u nás v Čechách je halal úplně všechno – hlavně ale ta prasata, protože ta se přece vždycky nechávají vykrvácet, to ona ví, vždyť na kolika zabijačkách už za svých osmdesát let byla. „Jak já bych si dala prdelačku!“ dostává nápad na obědové menu zrovna v okamžiku, kdy Kareem otevírá dveře.

„Doby den,“ zdraví ji snaživě česky. Zatímco si sedá za stůl, stavím před něj „zrní“.

„No tos ho teda poctila,“ odfrkne si babička. Natruc z lednice vytáhne několikero druhů uzenin a vyskládá mu je na prostírku okolo misky s kaší. To by bylo, aby si nedal! Já taky přece pokaždé vykřikuju, že podobné věci nejím, a nakonec si vždycky pár koleček vezmu, abych už měla pokoj.

Kareem se na mě zoufale zadívá: *To je zas ta tvá vzájemná tolerance, vid'?* Salámy balím a odnáším do ledničky,